

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประกาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๔๒

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๒ * ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ โดยชี้แจงว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์เป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๑ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการบริหารพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ กรณี นายชูป ศรีบุตรดี กรรมการบริหารพรรคถึงแก่กรรมและตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา กรณี นางสาวพยอม จันทน์ท่อม ได้เปลี่ยนค่านำหน้าชื่อและชื่อสกุล เป็น นางพยอม ศรีสุข เนื่องจากสมรส ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับหนังสือจากพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๒ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ สาขาลำดับที่ ๑ ที่ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๒๖ ถนนพระพุทธรบาท ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ คือ ภายในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาแต่เนื่องจากเป็นวันหยุด (ตรงกับวันเสาร์และวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๒ ตรงกับวันอาทิตย์) จึงนับวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๒ เป็นวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการเป็นวันสุดท้ายที่พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปและไม่ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

* ส่งมาตามหนังสือที่ ลต. ๐๐๐๔/๗๗๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๒

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ทราบและชี้แจง พรรคทหารราษฎร์ปัตย์โดย นางพยม พวงจันทร์หอม หัวหน้าพรรคได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ยื่นคำแถลงต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีใจความว่า พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ได้ดำเนินการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เพื่อให้มีสมาชิกห้าพันคนขึ้นไป โดยได้จัดทำใบสมัครสมาชิกพรรคทหารราษฎร์ปัตย์มอบให้แก่ผู้มีสิทธิ์ขาดนโยบายพรรค ช่วยเหลือจัดหาผู้มีอุดมการณ์สอดคล้องกับนโยบายพรรค และได้ลงประกาศในหนังสือพิมพ์ไทยแลนด์ เพื่อหาสมาชิกผู้มีความประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของพรรคและได้ดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคแล้วหนึ่งสาขา เป็นสาขาลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๒๖ ถนนพระพุทธบาท ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ฯ จังหวัดเพชรบูรณ์ พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะยุบหรือเลิกพรรคแต่ประการใดอีกทั้งไม่ใช่พรรคเฉพาะกิจ แต่พรรคมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินกิจการทางการเมืองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและความมั่นคงของรัฐ แก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง ฉะนั้น จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกเลิกคำขอให้มีการยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ของนายทะเบียนพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย และมีคำสั่งให้ยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์แล้ว พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ก็ขอสถานภาพคืนโดยขอให้พรรคยังคงความเป็นพรรคการเมืองอยู่ต่อไปด้วย

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของมาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรคทหารราษฎร์ปัตย์หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและเอกสารประกอบคำร้อง ตลอดจนคำชี้แจงของพรรคทหารราษฎร์ปัตย์มีว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

การจัดตั้งพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ พรรคทหารราษฎร์ปัตย์ไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพรรคทหารราษฎร์ปัตย์ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคทหารราษฎร์ปัตย์

ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิติกันต์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ